

se obžalovaného. A zkoumají-li se tyto dvě důležité skutečnosti, jak to předpokládá přirozený a jedině správný běh věci, ve své spojitosti a svém vzájemném vztahu, pak podává se logickou nutností tento závěr: Pohnutkou činu byla žárlivost, tedy pohnutka v y l u č u j í c í jednání n e o p a t r n é; uskutečnění jeho se dělo podle zodpovídání se obžalovaného za předpokladů, v y l u č u j í c í c h úmysl v r a ž e d n ý; zbývá tu tedy při této kombinaci pohnutky se zodpovídáním a chováním se obžalovaného ze všech složek shora vytčených jedině ú m y s l n e p ř á t e l s k ý, poukazující k zločinu zabití podle §u 140 tr. zák. Byl tu tedy vrozenou spojitostí obou těchto konkrétních skutečností nepochybně indikován nepřátelský úmysl a porotní soud tudíž pochybil, neposkytnuv porotcům možnost, by skutek posoudili i s hlediska tohoto méně trestného činu. Rozsudek jest tedy zmatečným podle čís. 6 §u 344 tr. ř. Předpoklady pro uplatňování tohoto zmatku (poslední odstavec §u 344 tr. ř.) jsou rovněž splněny: Veřejný obžalobce učinil návrh na eventuální otázku, a, když byl zamítnut, vyhradil si zmateční stížnost. Bylo proto výroky porotců v VI. eventuální otázce a rozsudek na něm založený zrušiti jako zmatečné a věc vrátiti zemskému trestnímu soudu jako soudu porotnímu, by ji v nejbližším porotním zasedání v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 2380.

Pro výklad druhé věty prvního odstavce §u 390 tr. ř. jest použití obdobně zásad §u 389 tr. ř.

Otázku náhrady útrat dlužno posuzovati ohledně každého jednotlivého z několika skutků v témže řízení projednávaných zvláště, zejména i pokud jde o účast toho kterého obžalobce a toho kterého obžalovaného na části trestního řízení k tomuto skutku se vztahující (posl. věta §u 389, § 393 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 20. května 1926, Zm I 277/26.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení okresního soudu v Bochově ze dne 13. října 1925, kterým byla potvrzena vykonatelnost výroku v rozsudku téhož soudu ze dne 15. května 1925 obsaženého, avšak rozsudkem krajského jakožto odvolacího soudu v Chebu ze dne 12. srpna 1925 zrušeného, že se obžalovaní odsuzují podle §u 393 tr. ř. solidárně k náhradě útrat právního zastoupení a poplatků znalců s výhradou poplatků cestovních penízem 1.313 Kč 38 h a penízem 123 Kč jakož i do usnesení okresního soudu v Bochově ze dne 6. října 1925, kterým bylo vysloveno, že se útraty odvolacího řízení, které jest obžalovanými soukromým obžalobcům nahraditi, stanoví penízem 717 Kč 60 h — takto právem: Ona usnesení se zrušují a zrušuje se v důsledku toho i další usnesení okresního soudu v Bochově ze dne 18. prosince 1925, pokud jím byla zamítnuta žádost Anny Z-ové o rozdělení útrat trestního řízení na jednotlivé obžalované; okresnímu soudu v Bochově

se ukládá, by znovu určil výši útrat, již jest obžalovaným soukromým obžalobcům nahraditi, přihlížeje k zásadám doleji vytčeným.

D ů v o d y:

Dne 11. února 1925 podali Dr. Josef H., Mořic M., Gabriela N-ová, Marie W-ová a Marie W-sová — zastoupení Drem Antonínem D-em — a okresní soudce Dr. Otto S. u okresního soudu ve Žluticích písemně obžalobu na Marii H-ovou pro přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný vyvěšením plakátů urážlivého a zároveň necudného obsahu na několika domech v Ž. O obžalobě té bylo jednáno 20. února 1925 a toto hlavní přelíčení, při němž byla obžaloba rozšířena na různé další skutky H-ové, za účelem provedení dalších průvodů odročeno. Pro rozšiřování plakátů téhož obsahu byly pak dne 25. února 1925 podány písemně obžaloby jednak oněmi šesti soukromými obžalobci na Hanuše K-a, jednak novými obžalobci Eliškou G-ovou a Josefem H-em na Marii H-ovou. O všech třech obžalobách bylo konáno hlavní přelíčení (v něm pokračováno) dne 3. března 1925. Při tomto hlavním přelíčení podali obžalobu pro skutek v obžalobě ze dne 11. února 1925 vyličený všichni dosud jmenovaní obžalobci též na Konradinu K-ovou a Annu Z-ovou, na tuto mimo to Dr. S. i pro výroky, jimiž Z-ová obviňovala Dra S-a vůči svědkyni W-ové z poměru se »židovkou«. Pro tyto výroky byla pak 4. března 1925 na Z-ovou podána písemně obžaloba i Malvou O-ovou. Další hlavní přelíčení o všech obžalobách provedeno 10. března 1925, při kterém rozšířil Dr. S. obžalobu proti Anně Z-ové na několik dalších výroků Z-ové. Po skončení průvodního řízení usnesl se soudce, že se spisy předloží jednak státnímu zástupci k případnému stíhání závažných skutků veřejnou obžalobou, jednak presidiu nadřízeného soudu k rozhodnutí, zda není soudce věc projednavší z úkolu soudcovského v ní vyloučen. Státní zastupitelství navrhlo potrestání Anny Z-ové, Marie H-ové, Hanuše K-a a Konradiny K-ové pro přestupek Šu 516 tr. zák., dále Z-ové i pro přestupek Šu 1 zákona o útisku. Vrchní zemský soud v Praze delegoval k projednání a rozhodování této věci okresní soud v Bochově. Tento soud provedl hlavní přelíčení dne 15. května 1925, při němž znovu rozšířena byla obžaloba Drem S-em a Gabrielou N-ovou na Annu Z-ovou pro různé urážky, a vynesl pak rozsudek z téhož dne, kterým sprostil obžalovanou Annu Z-ovou částečně z obžaloby pro přestupek útisku, jinak ale uznal všechny čtyři obžalované vinnými v celém rozsahu soukromých obžalob a veřejné obžaloby a odsoudil je k trestům v rozsudku uvedeným, jakož i podle Šu 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení a podle Šu 393 tr. ř. solidárně k náhradě útrat právního zastoupení a poplatků znalců s výhradou poplatků cestovních částkou 1.313 Kč 38 h a 123 Kč. Z odvolání, které do tohoto rozsudku podali veřejný obžalobce a všichni obžalovaní, mělo, pokud čelilo výroku o vině, úspěch jen odvolání obžalovaných a to jen částečný. Rozsudek krajského jakožto odvolacího soudu v Chebu ze dne 12. srpna 1925 sprostil je z obžaloby pro přestupek Šu 516 a (Z-ovou) pro přestupek útisku, Konradinu

K-ovou i z obžaloby pro přestupek §§ů 487, 488, 491 tr. zák., pokud skutková podstata tohoto přestupku byla okresním soudem shledána v určitých skutcích jím též ustanovení Šu 516 tr. zák. podřaděných. Jinak byla odvolání, jak veřejného obžalobce, tak i obžalovaných ohledně výroku o vině zamítnuta a oni odsouzeni podle Šu 390 tr. ř. k náhradě nákladů dotyčného odvolacího řízení. V důsledku částečného zrušení výroku o vině (a částečného sprostění obžalovaných z obžaloby) zrušil odvolací soud též výrok o trestu a výrok o náhradě nákladů trestního řízení, vyměřil znova tresty a odsoudil jednak podle Šu 389 tr. ř. obžalované k náhradě nákladů trestního řízení, pokud se vztahují na ony přestupky, jimiž byli právoplatně uznáni vinnými, jednak vyslovil, že se soukromým obžalobcům podle Šu 390 tr. ř. ukládá náhrada nákladů trestního řízení, pokud byly způsobeny jejich bezúspěšnými soukromými obžalobami.

K žádosti sedmi soukromých obžalobců (kromě Dra Otty S-a a Malvy O-ové) zakročivších o úpravu útrat odvolacího řízení vydal okresní soud v Bochově usnesení ze dne 6. října 1925, že se v trestní věci Dra Josefa H-a a soudruhů proti Marii H-ové, Hanuši K-ovi, Konradině K-ové a Anně Z-ové pro urážku na cti stanoví útraty odvolacího řízení, jež jest obžalovanými soukromým obžalobcům podle Šu 389 tr. ř. nahraditi, penízem 717 Kč 60 h. Naproti tomu byla žádost obžalovaných Hanuše K-a a Konradiny K-ové o určení peníze, jež by byli soukromí obžalobci povinni jim podle rozsudku odvolacího soudu nahraditi na útratách trestního řízení druhé stolice, usnesením okresního soudu v Bochově ze dne 7. října 1925 zamítnuta z důvodů, že obžalovaným ve směrech, ve kterých byli odvolacím soudem z obžaloby sprostěni, soukromými obžalobami útraty nevznikly, protože se sprostění týkalo toliko trestných činů, jež byly výhradně nebo současně předmětem veřejné obžaloby. Obě usnesení vešla v moc práva, jelikož ono usnesení nebylo vůbec napadeno a stížnost Hanuše a Konradiny K-ových do tohoto usnesení byla zamítnuta jako opožděná. Dne 29. září 1925 byla Dru Josefu H-ovi a spol. k vydobytí 1.436 Kč 38 h (útrat právního zastoupení v prvé stolici) povolena proti obžalovaným mobilární exekuce. K žádosti jich nařídil okresní soud v Bochově dne 13. října 1925, by jejich zástupci bylo vyhotovení usnesení opatřeno doložkou vykonatelnosti a současně doručeno vyhotovení rozsudku ohledně výroku o náhradě 1.436 Kč 38 h obžalobcům obžalovaným s doložkou vykonatelnosti. Na základě těchto listin vedou soukromí obžalobci u okresního soudu ve Žluticích exekuci na nemovitost Anny Z-ové. Dodatečná její žádost o přesné rozdělení útrat na jednotlivé obžalované a upravení útrat, jež mají soukromí obžalobci hraditi Anně Z-ové byla usnesením okresního soudu v Bochově ze dne 18. prosince 1925 zamítnuta z důvodu, že spoluobviněné, je-li jich několik, jest podle Šu 389 tr. ř. odsouditi k náhradě nákladů trestního řízení rukou nerozdílnou, a že se sprostující výrok ohledně Anny Z-ové omezuje na přestupky Šu 1 zákona o útisku a Šu 516 tr. zák., tudíž na trestné činy, které se stíhají z povinnosti úřední, takže nárok Z-ové na náhradu útrat vůči soukromým

obžalobcům není důvodným, kdežto státní zastupitelství k takové náhradě nemůže býti nikdy odsouzeno.

V oné trestní věci byl porušen zákon dvojím směrem. Především (obzvláště v ustanovení první věty §u 397 tr. ř.) tím, že okresní soud v Bochově osvědčil dne 13. října 1925 vykonatelnost svého rozsudku ze dne 15. května 1925, přesněji obsaženého v tomto rozsudku výroku, že se obžalovaní odsuzují podle §u 393 tr. ř. rukou společnou a nerozdílnou k náhradě útrat právního zastoupení penízem 1.313 Kč 38 h a 123 Kč (soukromým obžalobcům), a že doručením vyhotovení rozsudku touto doložkou opatřeného vydal právnímu zástupci soukromých obžalobců exekuční titul druhu v §u 1 čís. 8, §u 54 (druhý odstavec) exekučního řádu uvedeného. Výrok onoho rozsudku o nákladech trestního řízení byl rozsudkem odvolacího soudu zrušen povšechně, tudíž i v části jednající o útratách právního zastoupení soukromých obžalobců, pozbyl tím jakékoliv účinnosti, nemohl vejíti v moc práva a nemohl se státi podkladem pro vymáhání útrat jim přisouzených exekucí. Zrušený výrok byl v rozsudku odvolacího soudu nahrazen výroky, které se omezily na povšechné vytýčení zásad z §§ů 389, 390 tr. ř. vyplývajících, avšak neobsahoval podrobné, přesné a určité úpravy otázek náhrady nákladů trestního řízení, zejména náhrady útrat právního zastoupení soukromých obžalobců a obžalovaných se dotýkajících. Podrobná, přesná a určitá úprava dotyčných vztahů mezi soukromými obžalobci a obžalovanými (v rámci povšechných zásad odvolacím soudem vyslovených) byla úkolem a povinností okresního soudu. Opomenuli-li, pokud jde o nárok soukromých obžalobců, první soud novou úpravu těchto vztahů, a osvědčil-li naopak vykonatelnost dřívějšího svého výroku, ačkoliv ten byl zrušen, porušil tím zákon, který (nejmě první větou §u 397 tr. ř.) stanoví, že vykonatelnými jsou výroky soudů jedině, vešly-li v moc práva, tudíž obzvláště nedošly-li změny, po případě nebyly-li zrušeny vyšší stolicí následkem opravného prostředku. Úkolu, povšechností dotčeného výroku odvolacího soudu mu nastavšeho, nezbavil okresní soud ani předpoklad, že částečné sprostění obžalovaných z obžaloby nezměnilo — vzhledem na povahu trestných činů, k nimž se sprostňující výrok vztahuje — ničeho na rozsahu závazku obžalovaných k náhradě útrat soukromým žalobcům vzešlých, to tím méně, že i původní výrok okresního soudu o těchto útratách správnému výkladu zákona nevyhověl. Soud stál v tomto usnesení patrně na stanovisku, že závazek k náhradě útrat několika spoluobžalovanými několika soukromým obžalobcům a naopak jest jednotným a, že není třeba jednotlivě zkoumati, které útraty vzešly tomu kterému obžalobci stíháním toho kterého pachatele pro ten který skutek nebo tomu kterému obžalovanému obhajobou proti obžalobě toho kterého obžalobce pro ten který skutek. Stanovisko to jest ne-
správné. Ustanovení §u 389 tr. ř., jehož zásad jest obdobně použití pro výklad druhé věty prvního odstavce §u 390 tr. ř., má v druhém a třetím odstavci přímo na zřeteli případy subjektivní spojitosti podle první, po případě případy objektivní spojitosti podle druhé (díleč) věty prvního odstavce §u 56 tr. ř. a neupravuje

otázku náhrady útrat výslovně i pro případy smíšené spojitosti podle třetí (dílčí) věty prvního odstavce §u 56 tr. ř. Avšak zákon stanoví pro případy subjektivní spojitosti vyloučení útrat, vzniklých stíháním trestných činů, jimiž obžalovaný nebyl uznán vinným. A pro případy objektivní konnexity zmocňuje zákon soudy, by i ohledně nákladů, k jejichž náhradě by jinak byli obžalovaní povinni rukou společnou a nerozdílnou, toto ručení obmezily, jsou-li tu zvláštní důvody (viz třetí odstavec §u 389, třetí věta). Přihlíží-li se ještě ku předpisu druhé věty prvního odstavce §u 390 tr. ř., jest zřejmou vůdčí zásada, že otázku náhrady útrat dlužno posuzovati ohledně každého jednotlivého z několika skutků v témže řízení projednávaných zvláště, zejména i pokud jde o účast toho kterého obžalobce a toho kterého obžalovaného na části trestního řízení k tomuto skutku se vztahující.

Bylo-li tedy trestní řízení vedeno pro několik trestných činů, dlužno zjistiti, která část celkových nákladů vypadá na ten který čin, pokud nebyly všem společné. Stihá-li týž skutek několik obžalobců, dlužno zjistiti, kterému z obžalobců a v jaké výši tomu kterému obžalobci útraty vzešly, leda že by veškeré útraty nebo část jich byla vynaložena všemi obžalobci společně. A je-li pro týž skutek stíháno několik obžalovaných, dlužno zjistiti, která část útrat čelila ke stíhání toho kterého obžalovaného. Pokud se dá určit účast toho kterého činu, toho kterého obžalobce a toho kterého obžalovaného na úkonech trestního řízení, sluší upravit závazek ku náhradě útrat takovým způsobem, že se tomu kterému obžalobci přisoudí jen ona část nákladů, obzvláště útrat právního zastoupení, která vznikla tím, že on dotyčný čin stíhal, a jen proti onomu obžalovanému, jenž byl jím pro tento čin s výsledkem odsuzujícím stíhán. K možnosti a nutnosti takové zvláštní, individuální úpravy závazku ku náhradě útrat mezi jednotlivými obžalobci a jednotlivými obžalovanými poukazovaly okolnosti, že jen někteří obžalobci byli zastupováni právním zástupcem; že různými obžalobci byly podány různé obžaloby v různých dobách a, že i na různé obžalované byla podána obžaloba v různých dobách jednotného trestního řízení. Tyto okolnosti měly býti důvodem, by ve smyslu poslední věty §u 389 tr. ř. bylo i pro obor §u 393 tr. ř. solidární ručení obžalovaných omezeno podrobnou úpravou náhrady útrat, vyslovující podrobně, kterou část útrat mají nahraditi všichni obžalovaní společně a, kterou ten který obžalovaný sám, jakož i komu z obžalobců přísluší náhrada a jakou částkou. Proto přičil se správnému použití zákona již výrok rozsudku okresního soudu, že se všichni obžalovaní odsuzují k solidární náhradě celku útrat právního zastoupení, přisouzených patrně všem soukromým obžalobcům, z nichž Dr. Otto S. a Malva O-ová právního zástupce vůbec neměli. Při tom budiž podotčeno, že okresní soud byl ode dne 13. října 1925, kdy potvrdil vykonatelnost svého výroku o útratách v rozsudku obsaženého, tímto výrokem vázán a nemohl jej již změnit, třebaže byl o změnu Annou Z-ovou žádán, takže tuto žádost zamítající usnesení ze dne 18. prosince 1925 bylo nutným důsledkem porušení zákona, které se stalo osvědčením vykonatelnosti onoho i sama o sobě právně pochybeného výroku.

Avšak zákon byl porušen též usnesením okresního soudu v Bochově ze dne 6. října 1925. I ohledně útrat odvolacího řízení vyslovil rozsudek odvolacího soudu jen povšechně, že se odvolatelé (obžalovaní) odsuzují podle Šu 390 tr. ř. k náhradě nákladů odvolacího řízení, pokud se vztahovalo ke skutkům po případě trestným činům, ohledně nichž nemělo odvolání obžalovaných úspěchu. Podrobná úprava této náhrady náležela okresnímu soudu. I tu mohly útraty právního zastoupení podle Šu 393 tr. ř. býti přisouzeny jen oněm obžalobcům, kterým vzešly, tudíž nikoliv Dru Ottu S-ovi, který právního zástupce vůbec neměl, ani Malvě O-ové, která rovněž právního zástupce neměla a na odvolacím řízení nijakým úkonem se nesúčastnila. Rozsudky obou stolic nezjišťují skutečnosti, jež by opodstatňovaly spolupachatelství všech obžalovaných na rozšiřování plakátů, o které šlo. Každý trestný čin, jímž ten který obžalovaný zůstal uznán vinným, je tedy zcela samostatným, s trestnými činy ostatních obžalovaných nikterak nesouvisejícím skutkem toho kterého odsouzence. Oněm z ustanovení §§ů 389, 390 tr. ř. vyplývajícím zásadám byla by vyhovovala a byla i možnou taková úprava závazku k náhradě útrat právního zastoupení soukromých obžalobců v odvolacím řízení, jež by tomu kterému obžalovanému uložila toliko náhradu oné části těchto útrat, která byla způsobena jednáním o jeho odvolání a přípravami k tomuto jednání, jakož i pozdějšími úkony jeho právního zástupce, a solidární ručení všech obžalovaných by obmezila na onu část útrat, u níž takové dělení nemožno. Těchto hledisek okresní soud nedbal, nýbrž určil útraty jednotným penízem, ukládaje náhradu jeho »obžalovaným«, tedy všem čtyřem obžalovaným, a přisuzuje ji »obžalobcům soukromým«, tudíž i Dru Ottu S-ovi a Malvě O-ové. Bylo proto ve smyslu §§ů 33 a 392 tr. ř. k návrhu generální prokuratury uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2381.

Není důvodem zmatečnosti (čís. 10 Šu 281 tr. ř.), nepodřadil-li soud skutek všem předpisům trestního zákona, které se naň vztahují, nýbrž jen jednomu (některému) z nich.

Pod ustanovení Šu 217 tr. zák. spadá lstivý údaj pátrající vrchnosti, jímž má býti uprchlému ulehčeno uniknouti, nikoliv pouhé zamlčení toho, čím by mohl pachatel přispěti k vlastnímu usvědčení z předchozího nadržování ve smyslu Šu 21 čís. 2 zák. na ochranu republiky.

(Rozh. ze dne 20. května 1926, Zm II 604/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací částečně vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. srpna 1925, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podle Šu 217 tr. zák., zrušil rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin podle Šu 217 tr. zák., pokud se vztahuje na skutek obžalovaného z odpoledne dne 25. listopadu 1924, a věc odkázal na